

สมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทย

Competencies in Dealing with Fake News According to Opinions of Administrators and Librarians at Leading Higher Education Institutions in Thailand

รพีภัทร รินดวงดี¹ และ พรชนิตว์ สีนาราช¹

Raphiphat Rinduangdee¹ and Bhorchanit Leenaraj¹

¹ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย; Master of Arts Program in Information Science, Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Thailand

* Corresponding author email: raphiphat.r@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์

วิธีการศึกษา: งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากประชากร 267 คน คือ บรรณารักษ์จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทย 14 สถาบัน ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยมหิดล 3) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 4) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 6) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 7) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 10) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 11) มหาวิทยาลัยนเรศวร 12) มหาวิทยาลัยศิลปากร 13) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ 14) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ข้อค้นพบ: บรรณารักษ์มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลและทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรกในระดับเท่ากัน และรองลงมา คือ ความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม

การประยุกต์ใช้จากการศึกษา: ผลที่ได้จากการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเพื่อใช้กำหนดกลยุทธ์ในการเพิ่มสมรรถนะของบรรณารักษ์ให้สามารถรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ และเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะของตนให้รับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ได้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ สมรรถนะบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุด

Abstract

Purpose: To study the opinions on the competence of librarians at leading higher education institutions in Thailand in tackling fake news on social media.

Methodology: This study employs a quantitative research method using a questionnaire as the data collection tool. Data were collected from a population of 267 individuals, consisting of librarians from leading higher education institutions in Thailand, including the following 14 institutions: Chulalongkorn University, Mahidol University, Chiang Mai University, Thammasat University, Kasetsart University, Prince of Songkla University, Khon Kaen University, King Mongkut's University of Technology Thonburi, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Naresuan University, Silpakorn University, Suranaree University of Technology, and Walailak University.

Findings: Librarians consistently prioritize personal qualities and skills in dealing with fake news equally as the top priority, followed closely by knowledge in handling fake news.

Application of this study: The results of this study can serve as a guideline for higher education administrators to develop strategies for enhancing the librarians' competency in dealing with fake news on social media. It also provides a framework for librarians to further develop their skills in managing fake news on social media.

Keywords: Fake news on social media, Librarian competency, Higher education institution librarian, University library

1. บทนำ

สังคมดิจิทัลทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมักจะอยู่ในรูปแบบของสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม เว็บไซต์ ฯลฯ หรือเรียกว่า สื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นสภาพแวดล้อมปัจจุบันจึงเต็มไปด้วยข่าวสารมากมาย โดยสารสนเทศที่ผู้คนได้รับนั้น มีทั้งข่าวที่เป็นความจริงและไม่เป็นความจริงหรือข่าวปลอม ซึ่งพบว่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกวัน (Ministry of Digital Economy and Society, 2020) เมื่อข่าวปลอมเกิดการแพร่กระจายออกไป และผู้ที่รับรู้ในข่าวสารนั้น ๆ มีแนวโน้มที่จะเชื่อหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้รับสารที่มีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อนั้นอยู่แล้ว ก็จะทำให้ผู้รับข่าวปลอมมั่นใจว่าเนื้อหาในข่าวเป็นเรื่องจริงมากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงได้มีการส่งต่อหรือแบ่งปันข่าวออกไป จนเกิดการ

แพร่กระจายไปยังบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเป็นจำนวนมาก จึงเป็นความเสี่ยงในสังคมหากมีผู้ไม่ประสงค์ดีจงใจสร้างสถานการณ์ให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ชาวปลอมยังสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมได้มาก หากผู้ที่รับข่าวสารนั้นขาดการรู้เท่าทันก่อนที่จะปักใจเชื่อและอาจกระทำการใดที่ไม่ถูกต้อง เช่น การกระจายข่าวปลอมในวงกว้างโดยไม่ตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้น เป็นต้น (Buranadechachai, 2017)

“ชาวปลอม” หมายถึง ข้อมูลหรือเนื้อหาที่ไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความจริง ซึ่งจงใจหลอกผู้อ่านว่าเป็นข้อเท็จจริงอันมาจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ มีวัตถุประสงค์เพื่อโจมตีบุคคล กลุ่มบุคคล โดยหวังผลทางการเมืองหรือมีวาระซ่อนเร้น ไม่ว่าจะเป็นการทำลายชื่อเสียง หรือมุ่งหวังผลประโยชน์เป็นค่าโฆษณา ด้วยการพาดหัวข่าวล่อลวงให้คนคลิกเข้าไปอ่านเป็นจำนวนมาก (Alvarez, 2017; Renda 2018; Effron, Kim, Lazer & Rand, 2019)

ปัจจุบันพบว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มีการโพสต์และแชร์ข่าวปลอมมากที่สุด คือ คนกลุ่มเจนเนอเรชันซี จากการสำรวจของ ETDA และสถิติของศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ศึกษาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 – 2564 พบว่ากลุ่มคนเจนเนอเรชันดังกล่าวมีช่วงอายุ 18-24 ปี มักใช้เวลากับการเล่นอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าเจนเนอเรชันอื่น ๆ โดยใช้เวลาในการออนไลน์โดยเฉลี่ยวันละ 12 ชั่วโมง 5 นาที และมีจำนวนผู้โพสต์ข่าวปลอมสูงถึง 1,167,543 คน และแบ่งปันข่าวปลอมมากถึง 23,785,145 คน (Ngamcachonkulkid, 2022) อาจกล่าวได้ว่าคนกลุ่มเจนเนอเรชันซีอยู่ในวัยนักศึกษาที่ดำเนินชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยและใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ ทั้งในการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้น หากคนกลุ่มนี้ขาดความรู้เรื่องข่าวปลอม และมีการสร้างเนื้อหาหรือแชร์ข่าวปลอมออกไปจนก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ได้ ทั้งในเรื่องของการนำและการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นเท็จมาประกอบการเรียนและการวิจัย หรือแม้แต่การรับรู้ข่าวปลอมและนำมาสร้างเนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ ยิ่งไปกว่านั้นหากชาวปลอมอยู่ในรูปแบบของงานวิจัยซึ่งจะถูกนำมาใช้อ้างอิงหรือประกอบการทำวิจัยและการเรียนการสอน อาจก่อให้เกิดความเสียหายด้านจริยธรรมทางวิชาการในรั้วมหาวิทยาลัยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มุ่งเน้นการคุณภาพการเรียนการสอนและการวิจัยตามวิสัยทัศน์ นโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำไปสู่ผลผลิตทางวิชาการที่ตอบสนองต่อกลยุทธของชาติในการพัฒนาประเทศ

ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยชั้นนำจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญจัดบริการที่ตอบสนองความต้องการในการวิจัยของมหาวิทยาลัยในการเสริมสร้างทักษะการค้นคว้า การวิเคราะห์ และการใช้วิจารณ์ญาณในการรับรู้สารสนเทศ ประกอบกับการให้บริการสารสนเทศที่มีคุณภาพ เช่น การบริการสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการวิจัย การสอนและการฝึกอบรมทักษะการสืบค้นสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ รวมถึงการสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ อันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการทั้งคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาได้รับสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการในการเรียนการสอนและการวิจัย (Leenaraj, 2011)

ดังนั้น ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยข่าวปลอมปัจจุบัน การรับมือกับข่าวปลอมเป็นเรื่องที่จะต้องอาศัยสมรรถนะเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยให้สามารถรับมือกับข่าวปลอมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสมรรถนะที่อยู่ในตัวของบรรณารักษ์เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะและคุณสมบัติส่วนบุคคลสามารถส่งผลให้บรรณารักษ์ผู้นั้นปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบได้ดี ด้วยเหตุนี้บรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้านทั้งในด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข่าวปลอม ผลกระทบจากข่าวปลอม แนวทางการสังเกตข่าวปลอม แนวทางการจัดการทางกฎหมายด้านข่าวปลอม การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ การให้บริการเพื่อการรับมือกับข่าวปลอม และการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ทั้งทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ การจัดกิจกรรม และทักษะทางคอมพิวเตอร์ และในส่วนของด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ได้แก่ ทักษะคติในการให้บริการ และจิตบริการ โดยประกอบเป็นสมรรถนะของบรรณารักษ์เพื่อพร้อมรับมือกับข่าวปลอม และถ่ายทอดองค์ประกอบเหล่านี้ให้แก่ผู้ใช้ให้สามารถรับมือกับข่าวปลอมได้เป็นอย่างดี (Panumaporn, Soisudarat & Meechanphet, 2014; Runkham, 2001; Mamataha et al., 2017; Thai Training Zone, 2020)

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยไม่พบว่ามีผู้ศึกษาสมรรถนะของบรรณารักษ์เพื่อพร้อมรับมือกับข่าวปลอมโดยตรง พบเพียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1) ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล ได้แก่ สมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย (Santi, 2022) สมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในการปฏิบัติงานบริการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย (Sukruay, 2015) การสรรหา การคัดเลือก การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (Smithikrai, 2012) แนวทางส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพบรรณารักษ์ที่พึงประสงค์ในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (Promwong, 2011) 2) ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Maitawthong, 2018) ความรู้ความสามารถของครูบรรณารักษ์สำหรับการจัดบริการห้องสมุดโรงเรียนแบบสมาร์ต (Kwiecien et al., 2022) และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพบรรณารักษ์ที่พึงประสงค์ในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (Promwong, 2018) 3) ด้านความรู้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมการจัดการข่าวปลอมของเครือข่ายชุมชน ศึกษาในกรณีเครือข่ายเฝ้าระวังข่าวปลอมชีวิตวิถีใหม่ (Phluemwong, 2023) การศึกษาเกณฑ์การตรวจสอบข่าวปลอมด้านสุขภาพ (Chaisuwann, 2023) จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะที่มีอยู่ของบรรณารักษ์ และเสริมสร้างทักษะใหม่ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อนำไปปรับใช้กับบทบาทในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ (Upskill - Reskill) รวมถึงพัฒนาสมรรถนะบรรณารักษ์ให้ปฏิบัติงานตามบทบาทการสอนและการอบรม การให้บริการ

สารสนเทศ และการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์สามารถรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อีกในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์

3. ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาความคิดเห็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ จากประชากรที่เป็นบรรณารักษ์ จำนวน 313 คน ประกอบด้วย 1) บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ 2) บรรณารักษ์ชำนาญการ และ 3) บรรณารักษ์ปฏิบัติการ ในสมรรถนะด้าน 1) ความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม 2) ทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม 3) คุณสมบัตินักวิชาการในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566)

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นจากประชากรที่เป็นบรรณารักษ์ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 14 สถาบัน ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยมหิดล 3) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 4) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 6) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 7) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 10) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 11) มหาวิทยาลัยนเรศวร 12) มหาวิทยาลัยศิลปากร 13) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ 14) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ศึกษาผู้ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2567 จำนวน 313 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม อันเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ ตำแหน่ง บรรณารักษ์ และฝ่ายงานที่ปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม 2) ทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม และ 3) คุณสมบัตินักวิชาการในการรับมือกับข่าวปลอม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อให้การเก็บข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2) หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ 3) รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะแล้วผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่าอยู่ในระหว่าง 0.66-1.00 ผลดังกล่าวเป็นค่าความสอดคล้องที่ได้มากกว่า 0.5 สามารถใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงทดลองใช้แบบสอบถามกับบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเป็น 2 รูปแบบคือ รูปแบบฉบับพิมพ์และรูปแบบออนไลน์ จากนั้นได้ทำการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือส่งจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทย จำนวน 14 สถาบัน โดยทางไปรษณีย์ จำนวน 313 ชุด พร้อมแจ้ง URL และ QR Code สำหรับการตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ลงในหนังสือขอความร่วมมือดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 – 30 เมษายน 2567 ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนทั้งหมด จำนวน 267 ชุด (คิดเป็นร้อยละ 85.30)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลความเห็นด้านการให้ความสำคัญวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาความเห็นครั้งนี้ใช้ มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ทสเกล แบบ 5 จุด โดยเสนอตัวเลือก 5 อันดับ มีความหมายต่อไปนี้ ค่า 1 หมายถึง ให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด ค่า 2 หมายถึง ให้ความสำคัญระดับน้อย ค่า 3 หมายถึง ให้ความสำคัญระดับปานกลาง ค่า 4 หมายถึง ให้ความสำคัญระดับมาก ค่า 5 หมายถึง ให้ความสำคัญระดับมากที่สุด ซึ่งมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความสำคัญมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความสำคัญมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความสำคัญปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความสำคัญน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความสำคัญน้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ตำแหน่งบรรณารักษ์ และฝ่ายงานที่สังกัด (N = 267)

หัวข้อ	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	18	6.74
	หญิง	239	89.51
	เพศทางเลือก	10	3.75
ช่วงอายุ	21-30	49	18.35
	31-40	118	44.19
	41-50	61	22.85
	51-60	39	14.61
ตำแหน่งบรรณารักษ์	บรรณารักษ์ระดับชำนาญการพิเศษ	12	4.49
	บรรณารักษ์ระดับชำนาญการ	61	22.85
	บรรณารักษ์ระดับปฏิบัติการ	194	72.66
ฝ่ายงานที่สังกัด	งานบริการ/งานส่งเสริมการเรียนรู้ฯ	138	51.69
	งานพัฒนา/งานวิเคราะห์/งานจัดการฯ	105	39.33
	งานจดหมายเหตุ/งานสารสนเทศท้องถิ่น	15	5.62
	งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	4	1.5
	งานอื่น ๆ	5	1.87

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวน 267 คน (ร้อยละ 100) เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าเพศหญิงมีจำนวนสูงสุด คือ จำนวน 239 คน (ร้อยละ 89.51) รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 18 คน (ร้อยละ 6.74) และลำดับถัดมา คือ เพศทางเลือก จำนวน 10 คน (ร้อยละ 3.75)

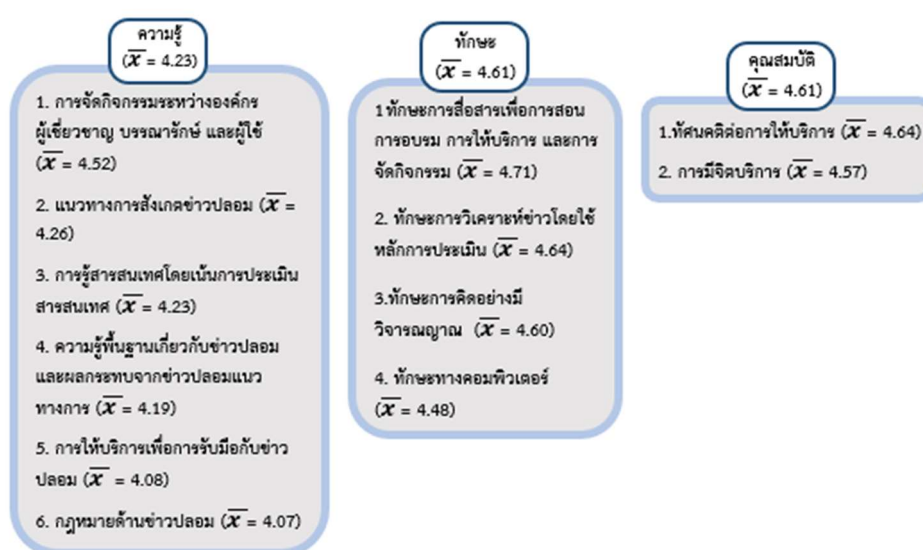
นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนสูงสุดอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 118 คน (ร้อยละ 44.19) รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 61 คน (ร้อยละ 22.85) ลำดับถัดมาเป็นช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 18.35) และจำนวนน้อยที่สุดเป็นช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 39 คน (ร้อยละ 14.61)

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสูงสุด คือ ตำแหน่งบรรณารักษ์ปฏิบัติการ จำนวน 194 คน (ร้อยละ 72.66) รองลงมา คือ บรรณารักษ์ชำนาญการ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 22.85) และลำดับถัดมา คือ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ จำนวน 12 คน (ร้อยละ 4.49)

นอกจากนี้ ยังพบว่าฝ่ายงานที่มีผู้ตอบแบบสอบถามสูงสุด คือ งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ/งานส่งเสริมการเรียนรู้/งานส่งเสริมการใช้ จำนวน 138 (ร้อยละ 51.69) รองลงมา คือ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ/งานจัดการทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 105 คน (ร้อยละ 39.33) ลำดับถัดมา คือ งานจดหมายเหตุ/งานสารสนเทศท้องถิ่น จำนวน 15 คน (ร้อยละ 5.62) ลำดับถัดมา คือ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.50) และงานอื่น ๆ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.87)

4.2 ตอนที่ 2 สรุปผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์

สมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ($\bar{X} = 4.48$)

ภาพที่ 1 ภาพรวมผลการศึกษาความคิดเห็นด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์

จากผลการศึกษาภาพรวมสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทยในการรับมือกับข่าวปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ ดังปรากฏในภาพที่ 1 ศึกษาใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม 2) ทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม และ 3) คุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม พบค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของบรรณารักษ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาสมรรถนะรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดมีจำนวนเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมและด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$ เท่ากัน) และรองลงมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) โดยอธิบายได้ดังนี้

4.1.1 ผลการศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ด้านสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม

หน่วยงาน	การวิเคราะห์	สมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม			
		1. ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม	2. ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม	3. ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม	ค่าเฉลี่ยรวมรายหน่วยงาน
งานบริการฯ	\bar{x}	4.19	4.6	4.58	4.46
	S.D.	0.588	0.699	0.549	0.612
	แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก
งานพัฒนาฯ	\bar{x}	4.26	4.64	4.64	4.51
	S.D.	0.556	0.638	0.511	0.568
	แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานจดหมายเหตุฯ	\bar{x}	4.25	4.63	4.57	4.48
	S.D.	0.577	0.597	0.51	0.561
	แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{x}	4.36	4.28	4.53	4.39
	S.D.	0.471	0.658	0.516	0.548
	แปลผล	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก
งานอื่น ๆ	\bar{x}	4.33	4.49	4.73	4.52
	S.D.	0.742	0.557	0.457	0.585
	แปลผล	มาก	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	\bar{x}	4.23	4.61	4.61	4.48
	S.D.	0.584	0.673	0.53	0.596
	แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นด้านสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) เมื่อพิจารณาสมรรถนะรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดมีจำนวนเท่ากับ 2 ด้าน คือ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมและด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$ เท่ากัน) และรองลงมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณาตามฝ่ายงานพบว่า

งานบริการฯ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และลำดับถัดมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$)

งานพัฒนาฯ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมและด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอมเท่ากันเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$ เท่ากัน) และรองลงมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

งานจดหมายเหตุฯ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และลำดับถัดมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และลำดับถัดมา คือ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$)

งานอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา คือ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และลำดับถัดมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

4.2 ผลการศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม

ผลการศึกษาใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข่าวปลอมและผลกระทบจากข่าวปลอม 2) แนวทางการสังเกตข่าวปลอม 3) แนวทางการจัดการทางกฎหมายด้านข่าวปลอม 4) การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ 5) การให้บริการเพื่อการรับมือกับข่าวปลอม/การให้บริการเว็บไซต์ตรวจจับข่าวปลอม/การจัดบริการรวบรวมและแนะนำสารสนเทศเกี่ยวกับข่าวปลอม และ 6) การจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของบรรณารักษ์ด้านสมรรถนะความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม

หน่วยงาน	การวิเคราะห์	ความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม						ค่าเฉลี่ยรวมรายหน่วยงาน
		1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข่าวปลอมและผลกระทบจากข่าวปลอม	2. แนวทางการสังเกตข่าวปลอม	3. แนวทางการจัดการทางกฎหมายด้านข่าวปลอม	4. การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ	5. การให้บริการเพื่อการรับมือกับข่าวปลอม	6. การจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้	
งานบริการฯ	\bar{x}	4.18	4.24	4.01	4.19	4.04	4.5	4.19
	S.D.	0.52	0.494	0.724	0.603	0.523	0.666	0.588
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
งานพัฒนาฯ	\bar{x}	4.21	4.3	4.16	4.24	4.1	4.55	4.26
	S.D.	0.47	0.46	0.686	0.597	0.551	0.569	0.556
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก
งานจดหมายเหตุนานาชาติ	\bar{x}	4.17	4.31	3.98	4.38	4.1	4.54	4.25
	S.D.	0.73	0.449	0.613	0.555	0.599	0.517	0.577
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{x}	4.3	4.31	4	4.73	4.33	4.46	4.36
	S.D.	0.65	0.569	0.333	0.378	0.415	0.482	0.471
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก
งานอื่น ๆ	\bar{x}	4.44	4.13	4.27	4.64	4.22	4.3	4.33
	S.D.	0.68	0.759	0.783	0.515	0.751	0.963	0.742
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	\bar{x}	4.19	4.26	4.07	4.23	4.08	4.52	4.23
	S.D.	0.53	0.486	0.704	0.603	0.547	0.631	0.584
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นด้านสมรรถนะความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมา คือ แนวทางการสังเกตข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) และลำดับถัดมา คือ การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และค่าเฉลี่ยความเห็นน้อยที่สุด คือ แนวทางการจัดการทางกฎหมายด้านข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาตามฝ่ายงานพบว่า

งานบริการฯ ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้เป็นอันดับแรก ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ แนวทางการสังเกตข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และลำดับถัดมา คือ การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$)

งานพัฒนาฯ ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้เป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ แนวทางการสังเกตข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และลำดับถัดมา คือ การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

งานจดหมายเหตุฯ ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้เป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และลำดับถัดมา คือ แนวทางการสังเกตข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ เป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และลำดับถัดมา คือ การให้บริการเพื่อการรับมือกับข่าวปลอม (การจัดทำคู่มือ/เว็บไซต์ตรวจจับข่าวปลอม/บริการรวบรวมและแนะนำสารสนเทศเกี่ยวกับข่าวปลอม) ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

งานอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข่าวปลอมและผลกระทบจากข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และลำดับถัดมา คือ การจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$)

4.3 สมรรถนะด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม

การศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน 3) ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม 4) ทักษะทางคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสมรรถนะด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมของผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำประเทศไทย

หน่วยงาน	การวิเคราะห์	ทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม				ค่าเฉลี่ยรวมรายหน่วยงาน
		1. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	2. ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน	3. ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม	4. ทักษะทางคอมพิวเตอร์	
งานบริการฯ	\bar{x}	4.61	4.63	4.73	4.42	4.6
	S.D.	0.638	0.674	0.564	0.92	0.699
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด
งานพัฒนาฯ	\bar{x}	4.62	4.69	4.7	4.54	4.64
	S.D.	0.658	0.542	0.566	0.784	0.638
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานจดหมายเหตุนานาชาติ	\bar{x}	4.56	4.57	4.68	4.69	4.63
	S.D.	0.64	0.512	0.631	0.605	0.597
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{x}	4.3	4.38	4.25	4.18	4.28
	S.D.	0.515	0.539	0.989	0.59	0.658
	แปลผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
งานอื่น ๆ	\bar{x}	4.4	4.7	4.65	4.2	4.49
	S.D.	0.715	0.274	0.411	0.826	0.557
	แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	\bar{x}	4.6	4.64	4.71	4.48	4.61
	S.D.	0.647	0.611	0.584	0.851	0.673
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นด้านสมรรถนะทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) รองลงมา คือ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) ลำดับถัดมา คือ ทักษะการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และค่าเฉลี่ยความเห็นน้อยที่สุด คือ ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาตามฝ่ายงานพบว่า

งานบริการฯ ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา คือ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และลำดับถัดมา คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$)

งานพัฒนาฯ ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรมเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) และลำดับถัดมา คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$)

งานจดหมายเหตุน่า ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทักษะทางคอมพิวเตอร์ เป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และลำดับถัดมา คือ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมิน เป็นอันดับแรก ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และลำดับถัดมา คือ ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

งานอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้หลักการประเมินเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) และลำดับถัดมา คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

4.4 สมรรถนะด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม

การศึกษาใน 2 ด้าน คือ 1) ทักษะการให้บริการ และ 2) การมีจิตบริการ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ด้านสมรรถนะคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม

หน่วยงาน	การวิเคราะห์	คุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม		
		1. ทักษะการให้บริการ	2. การมีจิตบริการ	ค่าเฉลี่ยรวม
งานบริการฯ	\bar{x}	4.63	4.53	4.58
	S.D.	0.541	0.556	0.549
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานพัฒนาฯ	\bar{x}	4.66	4.61	4.64
	S.D.	0.523	0.498	0.511
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานจดหมาย เหตุดูฯ	\bar{x}	4.63	4.53	4.58
	S.D.	0.541	0.556	0.549
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานเทคโนโลยี สารสนเทศ	\bar{x}	4.66	4.61	4.64
	S.D.	0.523	0.498	0.511
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
งานอื่น ๆ	\bar{x}	4.63	4.53	4.58
	S.D.	0.541	0.556	0.549
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม รายด้าน	\bar{x}	4.66	4.61	4.64
	S.D.	0.523	0.498	0.511
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นด้านสมรรถนะคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายด้านพบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ทักษะการให้บริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) และรองลงมา คือ การมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณาตามฝ่ายงานพบว่า

งานบริการฯ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทัศนคติต่อการให้บริการเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) และรองลงมา คือ การมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$)

งานพัฒนาฯ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทัศนคติต่อการให้บริการเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) และรองลงมา คือ การมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$)

งานจดหมายเหตุฯ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทัศนคติต่อการให้บริการเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) และรองลงมา คือ การมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับทัศนคติต่อการให้บริการเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และรองลงมา คือ การมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$)

งานอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าให้ความสำคัญกับการมีจิตบริการเป็นอันดับแรก ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$) และรองลงมา คือ ทัศนคติต่อการให้บริการ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นในด้านสมรรถนะการรับมือกับข่าวปลอมในภาพรวม พบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสมรรถนะในภาพรวมระดับมาก พบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมและด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอม ในระดับมากที่สุด และรองลงมา คือ ด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม ระดับมาก จะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับทักษะในการรับมือกับข่าวปลอมและด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลเท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากการมีทักษะที่ดีจะส่งผลให้เพิ่มคุณภาพในการปฏิบัติงาน และการมีคุณสมบัติส่วนบุคคลที่ดี จะส่งผลบรรณารักษ์สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพบว่าไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukruay (2015) ที่ศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นในสมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในการปฏิบัติงานบริการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย พบว่าความคิดเห็นในสมรรถนะด้านลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพสารสนเทศ ทัศนคติที่ดี ภาวะผู้นำ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว การทำงานเป็นทีม การจัดการตนเอง การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าสมรรถนะด้านทักษะ ในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการวิจัยจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ การใช้โปรแกรมการจัดการบรรณานุกรมและรายการอ้างอิง การใช้โปรแกรม InCites & SciVal ในการวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวิจัย การใช้ซอฟต์แวร์รหัสเปิด การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการ

ให้บริการสนับสนุนการวิจัย ทักษะทางภาษาและการสื่อสารเพื่อการวิจัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสนับสนุนการสอนและการบริการสนับสนุนการวิจัย การประชาสัมพันธ์สารสนเทศเพื่อการวิจัย ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ผลการศึกษาสมรรถนะด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม พบค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการศึกษาบทบาทการรับมือกับข่าวปลอม พบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับบทบาทด้านการสอน/การอบรมเกี่ยวกับการรับมือกับข่าวปลอมเป็นอันดับแรก ดังนั้น บรรณารักษ์จึงให้ความสำคัญกับทักษะดังกล่าวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสอน เนื่องจากการสอนเป็นการสื่อสารระหว่างตัวบรรณารักษ์กับผู้ใช้ ซึ่งหากการสื่อสารมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้เกิดคุณภาพในการสอนและการอบรม นอกจากนี้ พบว่างานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thachit (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่าการสื่อสารระหว่างตัวบุคคลสามารถช่วยให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจในจุดประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน โดยส่งผลต่อการดำเนินงานใด ๆ ทั้งการสอน การให้บริการ การอบรม และการจัดกิจกรรม

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาสมรรถนะด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลในการรับมือกับข่าวปลอมพบค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการศึกษาพบค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติการให้บริการ ระดับมาก และ ด้านการมีจิตบริการ ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติส่วนบุคคลจะนำไปสู่การสร้างสรรคงานและเกิดการพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้บรรณารักษ์จะสามารถแสดงศักยภาพของตนเพื่อตอบสนองในหน้าที่อันนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานเพื่อที่จะสามารถรับมือกับข่าวปลอมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Promwong (2018) พบว่าภาพรวมพบว่าสมรรถนะที่พึงประสงค์อันช่วยให้บรรณารักษ์สามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การมีวิจาร์ณญาณ การยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ และสอดคล้องกับ Santi (2022) พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดจะนำไปสู่การสร้างสรรคงานและพัฒนาองค์กรอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยผู้ปฏิบัติงานจะแสดงศักยภาพของตนเพื่อตอบสนองเป้าหมายขององค์กรได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ในการรับมือกับข่าวปลอม พบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาพบค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ในการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ใช้ ระดับมากที่สุด จากผลการศึกษาบทบาทการรับมือกับข่าวปลอมพบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับบทบาทด้านการจัดกิจกรรมระดับน้อยที่สุด ดังนั้น บรรณารักษ์จึงให้ความสำคัญกับสมรรถนะความรู้ดังกล่าวเพื่อเป็นการเพิ่มพูนศักยภาพในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด และมุมมองระหว่างบุคคลและองค์กร เนื่องจากการจัดกิจกรรมเป็นวิธีการส่งเสริมทักษะในตัวบุคคลให้สามารถคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ และเสริมสร้างประสบการณ์ในตัวบุคคลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งผลให้บรรณารักษ์สามารถรับมือกับข่าวปลอมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phluemwong (2023) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัดการ

ข่าวปลอมของเครือข่ายชุมชน ศึกษาในกรณีเครือข่ายเฝ้าระวังข่าวปลอมชีวิตวิถีใหม่พบว่าการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมระหว่างกันในการจัดการข่าวปลอม สามารถช่วยให้สมาชิกในกลุ่ม เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กระบวนการจัดการข่าวปลอม และกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายใน กลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอมด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติส่วนบุคคล ล้วนแต่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงขอ ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1) ห้องสมุดในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นแนวทางในการ พัฒนาสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอมเพื่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ในการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และ ผู้ใช้ ความรู้ในแนวทางการสังเกตข่าวปลอม การรู้สารสนเทศโดยเน้นการประเมินสารสนเทศ ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับข่าวปลอมและผลกระทบจากข่าวปลอม ความรู้ในแนวทางการจัดการทางกฎหมายด้านข่าวปลอม และความรู้ในการให้บริการเพื่อรับมือกับข่าวปลอม ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ข่าวโดยใช้ หลักการประเมิน ทักษะการสื่อสารเพื่อการสอน การอบรม การให้บริการ และการจัดกิจกรรม ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ และด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อ การให้บริการ และการมีจิตบริการ

2) สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ ศาสตร์ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนในประเด็นการรับมือกับ ข่าวปลอมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สามารถรับมือกับข่าวปลอมในชีวิตประจำวันได้ ทั้งสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติ

7. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ประเทศไทย 14 แห่งเท่านั้น หากองค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตามที่ต้องการจะเพิ่มสมรรถนะของบุคลากรใน การรับมือกับข่าวปลอม ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ ให้ครอบคลุมมากขึ้น

2) ควรมีการจัดทำแบบประเมินบทบาทและสมรรถนะในการรับมือกับข่าวปลอม หลังจากนำ ผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเชิงวิชาการใด ๆ เช่น กิจกรรมการจัดการความรู้ การประชุมวิชาการ สัมมนา ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- Alvarez, B. (2017). **Public libraries in the age of fake news**. Retrieved from <http://publiclibrariesonline.org/2017/01/feature-public-libraries-in-the-age-of-fake-news/>
- Buranadechachai, S. (2017). **Not sure...a turbulent society**. Retrieved from <http://imgs.mcot.net/images/2018/05/1525684457247.pdf>.
- Chaisuwann, B. (2023). Criteria for examining fake news in health. **Rampaipanni Research Journal**, 17(1), 72-82.
- Effron, D. A., Kim, M., Lazer, D., & Rand, D. (2019). Fake News and Misinformation: Problems and Solutions. **Academy of Management Proceedings**, 2019(1), 12345. <https://doi.org/10.5465/ambpp.2019.12345symposium>
- Kwiecien, K., Hoaihongthong, S., Chitiyaphol, J., Phrompan, I., & Cheounchom, S. (2022). The Competency of Teacher Librarians for Providing School Library Services Smart. **Journal of Information Science**, 40(2), 116–133. <https://doi.org/10.14456/jiskku.2022.13>
- Leenaraj, B. (2011). Roles of the Research University Library in Supporting the University's Research. **Information Journal**, 29(2), 73-86.
- Maitaowthong, T. (2018). Information literacy skills for 21st century learning. **Humanities and Social Sciences Academic Journal**, 6(2), 179-190.
- Mamataha, S., et al. (2017). Information usage behavior of students at the library and Information technology service unit of universities in the southern border provinces. **Proceedings of the 4th National Conference**, (1-6). Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University
- Ministry of Digital Economy and Society. (2020). **Anti-fake news center Thailand**. Retrieved from <https://www.antifakenewscenter.com>
- Ngamcachonkulkid, W. (2022). **Fake News with Fomo in Thai Gen Z**. Retrieved from <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/7965>
- Panumaporn, J., Soisudarat, C., & Meechanphet, V. (2014). **Development of learning program to enhance critical thinking skills based on bloom's theory in advertising media consumption**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Phluemwong, N. (2023). Participation in combating fake news by community network: A case study of the New Lifestyles Fake News Watch Network. **Journal of Educational Innovation and Research**, 7(1), 247-259.
- Promwong, N. (2011). Guidelines for promoting the development of desired professional competencies of librarians in the digital age at Rajamangala University of Technology Isan. **Graduate Journal**, 16(73), 203-215.
- Promwong, N. (2018). **Guidelines for promoting the development of desired professional competencies of librarians in the digital era**. (In Thai). Master's thesis in Information Science and Technology, Rajamangala University of Technology Isan.

- Renda, A. (2018). **The legal framework to address “fake news”**: possible policy actions at the EU level. Brussels: European Parliament.
- Runkham, M. (2001). **Effects of using critical thinking development model on problem solving abilities in community context of mathayomsuksa three students**. Master thesis in Education in Educational Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Santi, R. (2022). Digital literacy competencies for librarians in Thai research university libraries. **Information Journal**, **29**(1), 131-154.
- Smithikrai, C. (2012). **Recruitment, selection, and performance evaluation of personnel**. (In Thai). 4th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Sukruay, T. (2015). **Competencies of information professionals in providing research support services in Thai research university libraries**. (In Thai). Master’s thesis in Library and Information Science, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.
- Thachit, P. (2020). The Development of competencies for librarians in the 21st century: case study of Ubon Ratchathani university. **Proceedings of the 10th National Conference**. Songkla: Thaksin University
- Thai Training Zone. (2020). **Service mind**. Retrieved from http://www.thaitrainingzone.com/training/detail/ServiceMind-ServiceMind_11444.html